

Suomen Suur Schnautseri Kerho -
Finlands Riesen Schnauzer Klubb ry

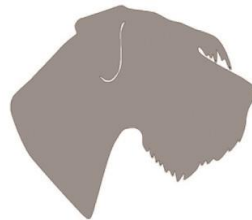
UROKSEN JALOSTUSKÄYTTÖ

päivitetty 8.8.2023/J. Fors

Oppaaseen on pyritty keräämään tietoa uroksen omistajalle, josta saattaa olla hyötyä mahdollisen jalostuskäytön tullessa ajankohtaiseksi.

Oman uroksen kasvattaja on monesti paras asiantuntija, sillä hän tuntee kasvatuslinjojensa mahdolliset riskit parhaiten.

Rotujärjestön jalostustoimikunta on myös käytettävissä.

Sisältö

Yleistä.....	3
Rekisteröintiehdot	3
SSSK ry:n jalostustoimikunta	3
Jalostuksen tavoiteohjelma (JTO).....	4
PEVISA.....	5
Yleistä	5
Suursnautsereiden PEVISA-ohjelma	6
SSSK ry:n jalostusvaatimukset	6
Muut pentulistalle kirjattavat JTO-suositukset.....	7
Pentulista.....	7
Sopimukset	8
Astutusmaksu	8
Astutussopimus ja pentue ilmoitus	9
Jalostusoikeuden luovutus	9
Muuta huomioon otettavaa	9
Infektiot	9
Uusinta-astutus.....	10
Keinosiemennys	10
Väri risteytykset	10
Geeni- eli DNA-testit	11
Lisätietoja.....	11

Yleistä

Suomen Suurnautserikerho ry on valtakunnallinen rotujärjestö, joka vastaa suurnautsereiden jalostuksesta Suomessa. Tässä ohjeessa on esitelty yleiset periaatteet uroksen jalostuskäytöstä ja sen tarkoituksena on selventää urosten omistajille jalostuskäytössä huomioon otettavia seikkoja. Näistä ohjeista voi poiketa, kun sekä kasvattaja että uroksen omistaja niin sopivat. Teksti on luonteeltaan informatiivista eikä SSSK velvoita toimimaan tämän mukaisesti, mutta suosittelee sitä koko rodun parasta ajatellen.

Kun urospentu kasvaa aikuiseksi, saatetaan sitä haluta jalostuskäyttöön. Ohessa on esitelty asioita, joita täytyy ja kannattaa ottaa huomioon. Ensinäkin, kun tällainen tilanne tulee vastaan, niin kannattaa esittää nartun omistajalle (jalostusoikeudenhaltijalle) kysymys, miksi? Mitä rodunjalostuksellista annettavaa nartun omistaja näkee omassa nartussaan sekä sinun uroksessasi.

Muista myös, että urostasi ei ole pakko antaa jalostuskäyttöön. Aina voi kohteliaasti kieltäytyä, jos mielestäsi uroksesi ei ole jalostuskelpoinen, vaikka kriteerit täytyisivätkin tai narttu, jolle sitä on ajateltu, ei jostain syystä miellytä sinua. Muista, että jalostusta tehdään koko rodun parhaaksi.

Lisätietoja saat uroksesi kasvattajalta. Myös SSSK:n jalostustoimikunta on käytettävissäsi.

Rekisteröintiehdot

Suomen Kennelliitto ry (SKL) ylläpitää rekisteriä puhtasrotuisista koirista, ja jotta tuleva pentuekin rekisteröitäisiin, täytyy sen olla rekisteröintiehdot täyttävä. Vanhempien puhtasrotuisuuden takaa se, että ne ovat rekisteröityjä SKL:n rekisteriin tai johonkin muuhun FCI:n tunnustamaan rekisteriin. Poikkeuksena tilapäisessä tai pysyvässä jalostuskiellossa olevat koirat, joiden jälkeläisiä ei rekisteröidä. Ajantasaiset rekisteröintiehdot löytyvät SKL:n verkkosivuilla olevasta koirarekisteriohjeesta.

Tämän lisäksi suurnautsereilla on ns. PEVISA-ohjelma (perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma), jonka ehdot on täytettävä, ennen kuin pentue voidaan rekisteröidä normaaliin tapaan SKL:n rotukoiraanrekisteriin. PEVISA-ohjelmasta on kerrottu tarkemmin sivulla 5–6.

Mikäli urosta ei ole palkittu virallisessa näyttelyssä, täytyy Kennelliittoon toimittaa pentueilmoituksen yhteydessä eläinlääkärintodistus siitä, että uroksella on normaalit kivekset.

SSSK ry:n jalostustoimikunta

Suomen Suurnautserikerhon (SSSK) jalostustoimikunta pyrkii ohjaamaan suomalaista suurnautserin kasvatusta rotumääritelmän mukaiseksi. SKL:n jalostustietokannassa (Koiranet) julkaistavien tietojen lisäksi jalostustoimikunta kerää verkkosivuilla olevilla sähköisillä lomakkeilla mm. terveystietoja sekä kuolinpyitä suurnautsereiden omistajilta. Jotta jalostustoimikunta pystyisi seuraamaan rodun todellista terveystilannetta, on erittäin tärkeää, että tietoja on saatavilla mahdollisimman laajasti.

Jalostustoimikunta antaa kasvattajille pyydettyä ohjeellisia ehdotuksia jalostusyhdistelmiksi sekä neuvoo ja opastaa kasvattajia ja kasvattajiksi aikovia. Jalostustoimikunta ohjaa ja neuvoo uusien kasvattajien lisäksi myös uroksen omistajia. Jalostustoimikunta laskee sekä sukusiitosprosentteja että sukukatokertoimia kasvattajien suunnitteleuille yhdistelmille. Myös uroksen omistaja voi pyytää em. lukuja laskettavaksi ennen päätöstään antaa urostaan jalostuskäyttöön kysytylle nartulle. Muista jalostustoimikunnan tehtävistä löydät tietoa verkkosivuilta.

SSSK:n verkkosivuilla olevalla pentulistalla julkaistaan kaikki jalostustoimikunnalle ilmoitetut pentueet ennalta määriteltyjen kriteerien mukaisesti. Kasvattajan tulee olla SSSK:n jäsen sekä yhdistelmän tulee täyttää ennalta ilmoitetut vaatimukset. Voimassa olevat vaatimukset löytyy SSSK:n verkkosivuilta www.suursnautseri.fi.

Jalostuksen tavoiteohjelma (JTO)

”Rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) antaa tietoa rodun luonneominaisuuksista, terveystilanteesta ja jalostuksesta. Se sisältää rotujärjestössä yhteisesti päätetyt jalostustavoitteet sekä suositukset jalostuskoirille esimerkiksi terveystarkastusten ja enimmäisjälkeläismäärän suhteen. Myös rodun harrastaja ja koiran hankintaa suunnitteleva saa ohjelmasta paljon hyödyllistä tietoa, ja voi sen perusteella esimerkiksi tarkastaa Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä, että pentueen vanhemmille on tehty JTO:ssa suositellut tarkastukset perinnöllisten sairauksien varalta ennen astutusta.”

lähde: Internet SKL:n kotisivut

JTO on pakollinen kaikille roduille, joissa rekisteröintimäärä viimeisen viiden vuoden yhteenlaskettu ylittää 50. JTO sekä sen muutokset on käsiteltävä ja hyväksyttävä rotujärjestön yleisessä kokouksessa. JTO päivitetään 5 vuoden välein yhtäaikaisesti PEVISA-ohjelman kanssa. Rotujärjestöjen jalostustoiminnan tulee perustua rodun JTO:ssa esitettyihin tavoitteisiin ja keinoihin.

SSSK toivoo koko jäsenistön, tulevien pennunostajien - entisten ja nykyisten koiranomistajien – kasvattajien sekä urosten omistajien tuntevan vastuunsa ja noudattava JTO:n viitoittamia periaatteita käytännössä.

Alla on lyhyesti esitelty nykyisen JTO:n tavoitteet ja niiden tärkeysjärjestys. Voimassaolevan Suursnautsereiden JTO:n löydät kokonaisuudessaan SSSK:n verkkosivulta.

Tavoitteiden tärkeysjärjestys

Populaation koon kasvattaminen on tavoiteohjelman tärkein päämäärä, sillä kannan koko on uhanalainen eikä kestä käytännössä merkittäviä jalostusvalintoja. Varovaisesti ja maltillisesti toteutetun jalostusvalinnan tärkeysjärjestys on 1) populaation koko, 2) terveys, 3) luonne- ja käyttöominaisuudet, 4) ulkomuoto/rakenne.

Populaation koko

SSSK:n tavoitteena on vakiinnuttaa rodun rekisteröintimäärät seuraavan 5 vuoden aikana 138 kpl tasolle, josta mustien osuus 130 kpl ja p&s:iien osuus 8 kpl. Samalla tehollinen populaatiokoko pyritään nostamaan 35 kpl tasolle mustien osalta ja vakiinnuttamaan p&s:illä 2 kpl tasolle. Lisäksi yhdistelmien sukusiitosaste pyritään pitämään alle 6 %:ssa sekä sukukatokertoimen osalta tavoitteena on ylittää 0,50. Nämä luvut lasketaan käyttäen kahdeksaa sukupolvea.

Luonne ja käyttöominaisuudet

SSSK:n tavoitteena on parantaa rodun mahdollisuuksia menestyä urheilu- ja palveluskoirana sekä mahdollistaa suursnautserin sopivuus myös työkoiraksi. Rodun tulisi olla nykyistä hyvähermoisempi, rohkeampi, temperamentiltaan rauhallisempi ja mielellään kovempi. Jotta näiden ominaisuuksien edistymistä rodussa voidaan seurata, tulee koirien käydä nykyistä enemmän testeissä, jalostustarkastuksissa ja kokeissa. SSSK:n tavoitteena on, että jalostukseen käytettävien koirien luonteesta on tutkittua tietoa ja koira on iältään riittävän aikuinen, jotta sen luonnetta voidaan arvioida (luonnetestin alaikäraja on 24 kk ja jalostustarkastuksen 18 kk).

SSSK:n tavoitteena on, että tulevan 5 vuoden aikana kerätään systemaattisesti nykyistä enemmän tietoa rodun luonteesta ja käyttöominaisuuksista:

- ♦ luonnetestattujen suursnautserien määrä nousee 30 %:n tasolle rekisteröinneistä
- ♦ jalostustarkastettujen määrä nousee 5 % rekisteröinneistä ja
- ♦ palveluskoirakokeiden vuotuiset käyntimäärät pyritään vakiinnuttamaan 200 tasolle ja käyttäytymiskokeiden (BH) 40 osallistumiskertaan.

Terveys

SSSK:n tavoitteena on säilyttää suursnautserin terveystilanne vähintään nykyisellä tasolla ja pyrkiä estämään suursnautserilla perinnölliseksi todettujen sairauksien leviämistä kannassa. Erityisesti mustien suursnautserien osalta huomioita on kiinnitettävä mm. kilpirauhasen vajaatoimintaan sekä alttiutena sairastua nuorena/keski-ikäisenä luusyöpään ja/tai melanoomaan.

SSSK:n tavoitteena mm. on, että tulevan 5 vuoden aikana PEVISA-tutkittujen määrä nousee 70 % rekisteröinneistä ja kaikki jalostukseen käytettävät mustat suursnautserit ovat tutkittuja kilpirauhasarvojen T4 ja TSK, kyynärnivelten sekä selän osalta. Erityisesti pippuri & suola-värimuunnoksen osalta on tärkeää saada lonkkatutkimustuloksia mahdollisimman kattavasti.

Rakenne

Suomalaisen suursnautserin rakenteessa ei ole yleisesti tarkasteltuna havaittavissa vakavia puutteita. Kehityskohteita suhteessa rotumääritelmään löytyy toki jonkin verran. Näistä keskeisimmät tavoitteet ovat: kannan tyyppi tulisi olla yhdenmukaisempi, etuosat saisivat olla hieman enemmän kulmautuneempia ja takaosien tulisi olla vahvempia sekä takaliikkeiden ahtaus tulisi saada pois.

SSSK:n tavoitteena on säilyttää ulkomuoto vähintään nykyisellä tasolla ja pyrkiä järjestämään ulkomuotokatselmuksia, jotta päästään keräämään systemaattisesti tietoa rodun ulkomuodosta ja rakenteesta. Tavoitteena on, että erikoisnäyttelyiden käyntimäärät vakiintuisivat n. 40 koiran tasolle (+ pennut) ja muiden näyttelyiden käyntimäärät 300 osallistumiskertaan.

PEVISA

Yleistä

”PEVISA on SKL-FKK:n (Suomen Kennelliitto) periytyvien vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma, jonka tarkoituksena on edesauttaa perinnöllisten ongelmien ehkäisyä rotujen tarkoituksenmukaisen jalostusrakenteen ylläpitämiseksi. Vastustamisohjelman tavoitteena on ennaltaehkäistä tai vähentää pääasiassa sellaisten periytyvien vikojen tai sairauksien leviämistä rodun kantatekijöissä, jotka

- ♦ alentavat koiran elinkykyä tai –toimintoja
- ♦ aiheuttavat koiran elämänlaadun huononemisen
- ♦ vähentävät koiran jalostuskelpoisuutta.”

Lisäksi PEVISA-ohjelman tavoitteena on turvata rodun geneettinen monimuotoisuus.

Suursnautsereiden PEVISA-ohjelma

SSSK:n PEVISA-ohjelma edellyttää, että jalostukseen käytettävät koirat (uros/narttu) on tutkittu virallisesti lonkkien ja silmien osalta. Rotukohtainen PEVISA-ohjelma voi olla voimassa korkeintaan viisi vuotta kerrallaan. Voimassa olevat tiedot löydet SSSK:n verkkosivuilta. PEVISA-ohjelman päivitys tapahtuu yleensä samanaikaisesti JTO:n päivityksen kanssa, ja sen hyväksyy rotujärjestön yleinen kokous. PEVISA-ohjelmassa määritetään rodun rekisteröintiehdot ja se on työkalu jalostuksen ohjaamisessa.

Suursnautserien rekisteröintivaatimukset ovat seuraavat:

- virallinen lonkkalausunto vähintään 12 kk:n ikäisenä, rekisteröinnin raja-arvo C
- virallinen silmätarkastuslausunto, joka ei saa olla astutushetkellä 24 kk vanhempi

Tutkimukset tulee olla siis suoritettuina ennen astutusta.

Tällä hetkellä silmätutkimuksen osalta rekisteröinnille ei ole raja-arvoja, mutta ilman perusteltua syytä ei kannata käyttää koiria, jotka eivät kaikilta osin täytä SSSK:n jalostusvaatimuksia. Mikäli kasvattaja aikoo käyttää jalostukseen koiraa, joka ei täytä SSSK:n jalostusvaatimuksia, tulisi kasvattajan tarkoin harkita mitä annettavaa ko. yksilöllä on rodun jalostuksen kannalta. Samoin on tarkoin harkittava yksilön mahdollisen sairauden tai vian periytymisriskit. Erityisesti tulisi välttää kahden samaa sairautta tai vikaa ilmentävän koiran käyttöä samassa jalostusyhdistelmässä.

Suursnautsereiden PEVISA-säännön erityisohje sallii eri värimuunnosten risteyttämisen. Muunnosten välisestä risteytyksestä syntyneet pennut rekisteröidään ilmiänsä mukaisesti.

SSSK ry:n jalostusvaatimukset

SUKUSIITOSASTE

- Sukusiitosaste alle 6 % kahdeksalla polvella laskettuna (Breedmate, SSSK). Sukusiitosaste 6,25 % vastaa serkus-serkus -yhdistelmää. Tätä suurempi prosenttiluku tarkoittaa vielä läheisempää sukulaissuhdetta kuin serkus-serkus.

TERVEYS

- Lonkat (virallinen lonkkalausunto) A tai B
- Terveeksi todetut silmät (virallinen ECVO-silmätarkastuslausunto)

LUONNE

- Hyväksytty suomalainen luonnetesti tai
- Hyväksytty ruotsalainen luonnetesti (mentaltest för korning) tai
- Hyväksytty SSSK:n jalostustarkastuksen luonnetta mittaava osa tai
- Hyväksytty PSK:n jalostustarkastus

ULKOMUOTO

- Vähintään kaksi SKL:n näyttelysäännön mukaista laatuarvostelua EH (erittäin hyvä) tai vastaavaa laatuarvostelua muista FCI-maista, jotka on saavutettu yli 15 kuukauden ikäisenä. Ulkomuodon jalostusvaatimukset voi vaihtoehtoisesti korvata epävirallisella SSSK:n ulkomuotokatselmuksen tuloksella UMK1.
-

Muut pentulistalle kirjattavat JTO-suositukset

TERVEYS

- ◆ Kilpirauhasarvojen (T4, TSH, Tgaa) mittaus ennen jalostuskäyttöä, jonka tulos ei saa olla 12 kk vanhempi astutushetkellä.
 - T4 = tyroksiini (kokonaismäärä), vT4 = vapaa tyroksiini, TSH = tyreotropiini (thyreoid stimulating hormone), Tgaa = tyreoglobuliinivasta-aine
- ◆ Terveeksi todetut kyynärpäät (0/0)

KOULUTUS

- ◆ Koiran saavuttamat palveluskoira-, tottelevaisuus- yms. kokeiden koulutustunnukset

SKK (sukukatkerroin)

SSSK laskee yhdistelmille sukukatkerroimet kahdeksalla polvella. Sukukatkerroin on suhdeluku siitä, kuinka suuri osuus sukutaulun tiedossa olevista esivanhemmista on eri koiria. Se voi saada arvoja välillä 0-1. Mitä lähempänä luku on arvoa 1, sen suurempi osuus koiran esivanhemmista on eri koiria.

JALOSTUSKOIRIEN IKÄ

Jalostuskoirien ikä tulisi olla vähintään 3 vuotta, jotta voitaisiin paremmin saada tietoa jalostuskoirien mahdollisista sairauksista. Mikäli vanhempi ei täytä minimi-ikäsuositusta, näkyy tämä pentulistalla vanhemmat-sarakkeessa vaaleanharmaalla taustavärillä.

LONKKAINDEKSI

Pentulistalle kirjataan myös vanhempien lonkkaindeksit, jotka ovat olleet voimassa astutushetkellä tai hetkellä, jolloin yhdistelmä ilmoitetaan päivitettäväksi pentulistalle. Ulkomaisista koirista ei lonkkaindeksejä kirjata.

Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla täysi leikkaava purenta ja sen yleisen terveydentilan tulee olla hyvä.

Pentulista

Pentulistalla esiintyvät yhdistelmät ovat kasvattajien jalostustoimikunnalle ilmoittamia. Pentulistalle hyväksytään SSSK:n jäsenten kasvattamat pentueet, jotka rekisteröidään Suomeen, huomioiden seuraavat rajoitukset:

- ◆ D-lonkkaisen/lonkkaisten vanhempien astutuksia ja pentueita ei hyväksytä listalle
- ◆ Mikäli toisella vanhemmista on C:n lonkat, täytyy toisen olla A tai B
- ◆ Jos jommallakummalla vanhemmalla on todettu silmäsairaus, paitsi PHTVL-1, MRD (multifokaalinen RD) tai GRD (geograafinen RD) astutusta tai pentuetta ei hyväksytä listalle.
- ◆ Mikäli toisella vanhemmista on silmätutkimuslausunto PHTVL-1, MRD tai GRD, tulee toisen vanhemman olla silmiltään terve.
- ◆ Silmäsairauden rajatapaus tai muu ei-perinnöllinen löydös ei estä koiran jalostuskäyttöä. Kasvattajan on kuitenkin syytä keskustella asiantuntevan silmäeläinlääkärin kanssa ko. koiran löydöksen aiheuttamista mahdollisista jalostuskäytön rajoituksista.

Kaikki poikkeamat SSSK:n jalostusvaatimuksista esitetään tummanharmaalla pohjavärillä. Vaaleanharmaalla pohjavärillä on merkattu ne osa-alueet, joissa muut SSSK:n JTO-suositukset eivät täyty, mutta ne eivät kuitenkaan ole varsinaisia jalostusvaatimuksia. Pentulista on myös yksi rotujärjestön käytössä oleva työkalu jalostuksen ohjaamisessa.

Sopimukset

Koiran omistaja(t) päättää sen jalostuskäytöstä. Kennelliitto edellyttää jäsenien käyttämään koiraa mydessään mallisopimustaan koiran kaupasta tai vaihtoehtoisesti samansisältöistä sopimusta. Mallisopimuksen mukaan myyjä ei saa pidättää kauppasopimuksella koiran jalostuskäyttöä. Urospentu voidaan hankkia myös sijoitussopimuksella, jolloin jalostusoikeus säilyy myyjällä (useimmiten kasvattaja) omistusoikeuden siirtymiseen asti (ks. ehdot *Sijoitussopimus uroskoirasta*). Myös sijoitussopimus tulee tehdä SKL:n mallisopimuksella tai muulla samansisältöisellä sopimuksella. Lisäksi kasvattajasitoumus velvoittaa myyjää käyttämään tietynlaisia kirjallisia sopimuksia koiraa myytäessä tai sijoitettaessa. Mikäli omistajia on enemmän kuin yksi, tulee kaikkien omistajien hyväksyä jalostuskäyttö, jollei esim. ns. yhteisomistussopimuksessa ole muuta erikseen sovittu. Yhteisomistajuudesta ei ole olemassa SKL:n mallisopimus pohjaa.

Astutusmaksu

Astutusmaksu on myös syytä kirjata sopimukseen, oli sitten kyseessä astutussopimus tai jalostusoikeuden luovutussopimus. Astutusmaksut ovat veronalaista tuloa.

1. Kertamaksu
 - ◆ suuruus (esim. yhden pennun hinta. Voi olla muutakin, jos niin sovitaan.)
 - ◆ viimeinen päivämäärä, milloin maksetaan (heti astutuksen tapahduttua vai myöhemmin, milloin?)
2. Osissa
 - ◆ ns. hyppyraha (Suuruus sovitaan erikseen. Hyppyraha ei ole pakollista periä)
 - ◆ Hyppyraha peritään vain kerran, vaikka uros astuisi useammin kuin yhden kerran saman juoksun aikana (= yksi astutus)
 - ◆ loppuosaa
 - joku kokonaissumma, jos pentu/pentue (pentujen määrä ei vaikuta)
 - x €/elävä pentu

Nartun omistajalla on velvollisuus ilmoittaa välittömästi pentujen syntymisestä. Loppuosaa ei makseta, jos eläviä pentuja ei synny!

3. Pentu

Tämä variaatio lienee ehkä hankalin, sillä siinä täytyy ottaa huomioon monia eri vaihtoehtoja.

Esim.

- ◆ valintaoikeus: kuka saa valita ensin ja minkä ikäisenä valinta tulee suorittaa
 - ◆ uros/narttu
 - ◆ mitä sitten, jos ei eläviä pentuja/yksi pentu/väärää sukupuolta/pentu menehtyy ennen luovutusikää
-

Astutussopimus ja pentue ilmoitus

Astutussopimus on syytä tehdä kirjallisesti, jotta molemmat sopijapuolet voivat tarvittaessa tarkistaa, mitä on sovittu. Sopimuksen voi laatia kokonaan itse, mutta siinä saattaa olla vaara, ettei kaikkia asioita ole osattu ottaa huomioon tai sitten se on vain toista osapuolta sitova. Tähän tarkoitukseen SKL:lla löytyy vakio-sopimus ”Sopimus koiran astutuksesta”. Oli sopimus kummanlainen tahansa, lue se tarkkaan ja kysy, jos et ymmärrä jotain kohtaa. Allekirjoita vasta sitten. Astutussopimuksen allekirjoittaa sekä uroksen että nartun jalostusoikeuden omaavat henkilöt.

Uroksen omistaja (jalostusoikeuden haltija) hyväksyy astutussopimuksessa sovitulla ehdoilla pentue ilmoituksen, jolla kasvattaja rekisteröi pentueen Kennelliiton rekisteriin. Pentue ilmoitus-lomake löytyy myös Kennelliiton mallisopimusvalikoimasta. Uroksen omistajan tulee täyttää lomakkeen yläosassa oleva *Astutustodistus* ja vahvistaa se allekirjoituksellaan, kun astutusmaksu on kokonaan maksettu, jollei muuta ole sovittu. Jos kasvattaja rekisteröi pennut sähköisesti OmaKoira-järjestelmässä, myös uroksen omistaja voi hyväksyä pentueen omalta osaltaan sähköisenä, mikäli hän on Kennelliiton jäsen ja omistajatiedot on ilmoitettuna SKL:n rekisteriin. Tämä toimenpide vastaa allekirjoitetun pentue ilmoituksen toimittamista nartun omistajalle. Jos uroksella on useita omistajia, niin kaikkien tulee hyväksyä pentue joko lomakkeella tai sähköisesti OmaKoira-järjestelmässä.

Jalostusoikeuden luovutus

Koiran omistaja voi luovuttaa jalostuskäytön oikeuden tilapäisesti jollekin toiselle henkilölle käyttämällä esim. SKL:n mallisopimus pohjaa *Sopimus jalostusoikeuden käytöstä*. Kaikki asiat kannattaa sopia tässäkin tarkkaan kirjallisesti. Jalostusoikeuden luovutussopimus on voimassa korkeintaan vuoden kerrallaan. Jos tällainen sopimus solmitaan, niin varsinaista astutussopimusta ei välttämättä tarvita, kun samat asiat voidaan kirjata jo tähän luovutussopimukseen. Myöskään erillistä uroksen omistajan hyväksyntää ei pentueen rekisteröinnille tarvita, vaan luovutuksen saaja on oikeutettu sen tekemään. Kennelliiton jäsen voi luovuttaa jalostusoikeuden myös SKL:n OmaKoira-järjestelmässä. Jos käytät sähköistä järjestelmää, niin muista kuitenkin tehdä kirjallinen sopimus. Suullinen sopimus on juridisesti myös pätevä, mutta erimielisyyksien ilmentyessä, on vaikea näyttää toteen, mitä on sovittu. Mikäli uroksen jalostusoikeus on luovutettu eteenpäin, ei urosta voi sinä aikana muuttua käyttää jalostukseen, ennen kuin edellinen sopimus on täytynyt (joko vuosi kulunut sopimuksen tekemisestä tai sovittu pentue on rekisteröity).

Muuta huomioon otettavaa

Infektiot

Astutuksen yhteydessä mahdollisesti saatavat infektiot:

1. Herpesvirusinfektio

Virus tarttuu helposti astutuksen yhteydessä ja siihen ei ole parantavaa hoitoa, vaan tartunnan saaneella koiralla on kokoajan ruumiissaan näitä viruksia. Ajoittain sairaus aktivoituu ja näin käy juuri nartuilla kiiman aikana. Koiria, jotka ovat herpesviruksen infektoimia, ei tule käyttää siitokseen. Herpesvirusta vastaan on markkinoilla myös rokote. Rokote annetaan vain kantaville nartuille. Lisätietoja eläinlääkäriltä.

2. Brucelloosi

Brucella canis –bakteerin aiheuttama sairaus, jota tiettävästi ei ole tavattu maassamme ennen vuotta 2008, jolloin se ilmeni sekarotuisen tuontikoiran yhteydessä. Tartunta on yleinen Etelä- ja Väli-Amerikassa sekä USA:ssa. Euroopassa sitä on raportoitu useissa maissa mm. Saksassa, Tsekeissä, Espanjassa, Ruotsissa, Unkarissa ja Itävallassa. Vuonna 2013 todettiin yhdessä kennelissä usealla koiralla B. canis -vasta-aineita. Tartunnan lähteenä oli ulkomailta tuotu narttukoira. Tartunnan saaneilla nartuilla ei ole erityisiä sairauden oireita, mutta niiden sikiöt syntyvät ennen aikojaan tiineyden loppupuolella tai ne synnyttävät heikkoja, kuolevia tai kuolleita pentuja. Uroksilla voi olla lisäkives- ja eturauhastulehdus ja sitä seuraava steriliteetti. Diagnoosi saadaan, kun koirasta otetaan verinäyte.

Uusinta-astutus

Jos narttu ei tule kantavaksi, astutussopimuksessa kannattaa sopia mahdollisesta uusinta-astutuksesta. On mahdotonta tietää kummasta osapuolesta johtuu, ettei narttu tullut kantavaksi varsinkaan silloin, jos kummallakaan ei ole aikaisempaa jälkeläisnäyttöä. Ota myös tämä asia huomioon, kun uusinta-astutusehdoista sovitaan ja sovi kaikki kirjallisesti. Mikäli useampi narttu jää tyhjäksi, kannattaa uroksen siemenneste tutkituttaa eläinlääkärillä. Siemennesteen voi tutkituttaa halutessaan muutoinkin; vanhemman uroksen osalta se olisi jopa suotavaa eritoten, jos aiempaa jälkeläisnäyttöä ei ole.

Keinosiemennys

Eläinlääkäri neuvoo keinosiemennysasioissa. Tutustu tarvittaessa myös Suomen Kennelliiton keinosiemennysohjeeseen.

Väriristeytykset

Suursnautsereiden PEVISA sallii eri värimuunnosten väliset risteytykset. Suursnautserin väri periytyy kahdessa eri lokuksessa, jotka ovat K- ja A-lokus. Väriasteysten pääasiallinen ajatus on parantaa pienempi lukuisten värimuunnosten (pippuri & suola ja musta-hopea) geenipohjaa. Koska musta väri on K-lokuksessa dominoiva, on ensimmäisessä polvessa syntyvät pennut useimmiten kaikki mustia ja muita värejä on mahdollista saada vasta seuraavissa polvissa. Jos mustan suursnautserin taustalla on väriasteitys ja sellaista mustaa käytetään jalostukseen toiselle mustalle, jolla myös taustalla väriasteitys, saattaa pentueeseen syntyä myös muitakin värejä kuin pelkkiä mustia. Koiran K- ja A-lokusten alleelit on mahdollista selvittää geenitesteillä. SSSK:n verkkosivuilta löydät lisätietoa värien periytymisestä.

	MUSTA	PIPPURI & SUOLA	MUSTA-HOPEA
ILMIASU			
PERIMÄ	KB/KB tai KB/ky A-lokuksella ei merkitystä	ky/ky aw/aw tai aw/at	ky/ky at/at

Geeni- eli DNA-testit

Perimän sisältämien värien lisäksi nykyisin löytyy suursnautserille geenitestejä joidenkin sairauksien osalta. Kun testi on saatavilla ja sairauden periytymismalli on tiedossa, voi se mahdollistaa turvallisen sairauden kantajien jalostuskäytön, jos toinen vanhimmista ei kannata samaa sairausgeeniä. Geenitestien avulla on mahdollista saada karsittua pois tautigeenit rodun populaatiosta. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää myös terveydenhoidossa. Jos koiran molemmat vanhemmat ovat testattavan sairauden osalta terveitä, eivät niiden jälkeläisetkään voi saada virheellistä geeniä. Laboratorio määrittelee tehdäänkö geenitesti veri-, poskisolu- tai karvanäytteestä. Vaikka testi olisikin saatavilla, se ei kerro suoraan sitä, miten yleinen kyseinen sairaus rodussa on. Geenitutkimus ja siitä saatava tieto lisääntyy jatkuvasti, joten katso SSSK:n verkkosivuilta ajankohtaista tietoa suursnautserille saatavista geenitesteistä.

DNA:n perusteella voidaan määrittää myös koirien sukulaissuhteita. DNA-tunniste on koiran yksilöllinen geneettinen profiili, jota tarvitaan esimerkiksi polveutumisen varmistamiseen kaksoisastutustilanteissa. Nartun voi astuttaa saman kiiman aikana kahdella tai useammalla uroksella, jolloin pentueelle on tehtävä polveutumisen varmistus ennen rekisteröintiä. DNA:n näytteenotosta ja polveutumisen varmistuksesta on olemassa erillinen ohjeistus (DNA-ohje). Ajantasainen ohje löytyy SKL:n verkkosivuilta.

Lisätietoja

*Suomen Suursnautserikerho ry
Suomen Kennelliitto ry
SKL:n jalostustietojärjestelmä
Ruokavirasto*

*www.suursnautseri.fi
www.kennelliitto.fi
<https://jalostus.kennelliitto.fi/>
www.ruokavirasto.fi*